

AZ ORSZÁGOS MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT
VÁLASZTMÁNYÁNAK A TÁRSULAT 1928. ÉVI MŰKÖDÉSÉRŐL SZÓLÓ
AZ 1929. ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉS ELÉ

TERJESZTETT JELENTÉSE

TISZTELT KÖZGYŰLÉS!

a végigtekintünk Társulatunk folyóiratának, a Magyar Iparművészetnek immár egész könyvtárt kitevő köteteteinek sorozatán, akkor előttünk kibontakozik a Társulat immár négy évtizedet meghaladó története. A remények, küzdelmek, a friss föllendülés éveinek, majd az egyre zordabbá forduló sivar idők nyomait látjuk a sorvadó folyóirat évfolyamain. És az inséges évek ismétlődnek s csak hosszú idők multán enyhül a válságos helyzet. Lassan. Végre a megerősödés jelei mutatkoznak. A lap gyakrabban jelenik meg s a füzetek terjedelme is bővül. Évről-évre vastagodnak a kötetek és a képek is mind sűrűbben lepik el a lapokat. A legválságosabb évek két sorvány füzete helyett 1928-ban már hat rendes terjedelmű füzetet adhattunk tagjainknak. Ez évről megállapíthatjuk, hogy ha messze vagyunk is még a békebeli állapotoktól, tagadhatatlan, hogy az összeomlaskor elért mélypont óta nagy utat tettünk meg a javulás felé. Mindezt szemléltethetően érzékeltetik a Magyar Iparművészet egymás mellé sorakoztatott kötetei. Most rajtunk múlik, hogy ne álljunk meg a haladás útján és ne engedjük többet visszazökkenni Társulatunk szekerét oda, ahol csak emberfeletti erőmegfeszítéssel tudtuk az elmerüléstől megóvni. De a Társulat vezetősége csak úgy teljesítheti a reárahított felelősség teljes kötelességét, sikert csak úgy érhet el, ha törekvéseit a tagtársak támogatják. Ezért fordulunk most is teljes bizalommal t. tagtársainkhoz, kérve őket, hogy legyenek segítségünkre munkánkban s hogy mindenki a maga körében igyekezzék hazánk iparművészetének hasznára lenni.

A tavalyi évi jelentésünkben általános jellemzését adtuk iparművészetünk helyzetének. Azóta lényeges haladásról s az akkor esetelt állapotok számottevő jobbrafordulásáról — sajnos — még alig lehet szó. De nem volnánk igazságosak, ha nem utalnánk egyes tünetekre, amelyekből következtethetünk a helyzet némi javulására. Ilyen kedvező jelenségnek minősíthetjük a lefolyt év

október havában megtartott irodalmi és művészeti kongresszus iparművészeti szakosztályának lelkes munkásságát, amelyből Társulatunk képviselői is derekasan kivették részüket. Nagy érdeklődés nyilvánult az iparművészek részéről a tanácskozások iránt és az előadók hosszú sora meggyőző okfejtéssel tárta fel az iparművészetünkre nehezedő bajokat, fejlődésének akadályait s rámutatott azok elhárításához szükséges intézkedésekre. Ha az ekkor felmerült kívánságok és javaslatok csak egy része teljesül, akkor is már javulást értünk el és bizakodva küzdhetünk a fellendülés egyéb feltételeinek megszerzéséért. De a kongresszuson szerzett tapasztalatokon kívül a hazai iparművészet fokozottabb térfoglalását remélhetjük abból az egyértelmű lelkes fogadtatásból is, amelyben a Magyar Hét eszméjét országsszerte fogadták. Ha nem is vetett egyszersmindenkorra véget ez a hazai és nagyon is időszerű mozgalom a magyar közönség egy részének a hazai ipari készítmények iránt megrögzött idegenkedésének, kétségtelen, hogy hatással lesz azokra, kik megokolatlanul eddig mellőzték a magyar kezek munkáját, közgazdaságunk nagy kárára. Árustatisztikánk megdöbbenő képét adja közgazdaságunk szomorú helyzetének, mert a behozott áruk értéke nagy mértékben múlja felül a kivitelünkét.

Hogy mennyire megokolt a kereskedelmi mérlegünk passzivitása miatt való aggodalmunk, azt az iparművészet körébe tartozó néhány árustatisztikai tétel bizonyítja. Akad ezek között egy kedvező is: a bútóráru behozataláról és kiviteléről szóló számadat. Örvendetesnek tartjuk, mert tudvalevően Társulatunk különösen a háborút megelőző években lelkes és nagyon eredményes munkásságot fejtett ki bútóripárunk nemesítése és versenyképességének fokozása érdekében.

Ha figyelembe vesszük, hogy hazánk, mely tudvalevően elsősorban őstermelő ország, 1927-ben 48,101.000 pengő értékű főzelékféle- és gyümölcs-behozattal szemben csak 29,149.000 pengő értékűt tudott külföldön értékesíteni s ennél fogva e terményekben 18,932.000 pengő passzívával terheli mérlegünket, jelentős eredményként fogadhatjuk el a bútóráruk 1,693.000 pengőnyi behozatalának ellentétét, az e téren elért kivitelt,

Kaesz Gyula.

Ékes Lajos iniciáléi.

Újabb magyar fametszetek. — Neuere ungarische Holzschnitte. — Gravures sur bois.

Jaschik Álmos.

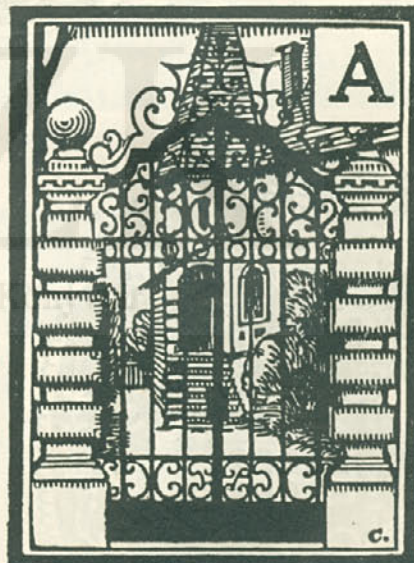
Molnár C. Pál

Újabb magyar fametszetek. — Neuere ungarische Holzschnitte. — Gravures sur bois.

Kozma Lajos dobozfedelei.

Újabb magyar fametszetek. — Neuere ungarische Holzschnitte. — Gravures sur bois.

Újabb magyar fametszetek. Conrad Gyula Inciáléi és Gróf József fejlécei. — Neuere ungarische Holzschnitte. — Gravures sur bois.

ami 1,858.000 pengőt tesz ki s ennél fogva 835.000 pengővel javítja kereskedelmi mérlegünket.

Tanulságosnak tartjuk, ha e helyen 1927. évi iparművészeti árustatistikánk még néhány tétellel világítjuk meg előbb előadott fejtegetéseinket.

	Behozatal P	Kivitel P
Fémbútorok	214.000	15.000
Évüeszközök	2,455.000	—
Gombok	1,149.000	6.000
Papíráruk	2,478.000	33.000
Ékszerutánzatok..	655.000	40.000
Babák	171.000	1.000
Játékárúk	1,188.000	39.000

Ezért a köztudatba bele kell oltani a meggyőződést, hogy súlyos bünt követ el hazája ellen az, aki idegen holmit vesz vagy rendel meg akkor, ha ugyanolyan minőségben és árban hazai készítményt is kaphat. Kímélet nélkül pellengérré kell állítani azokat a lelketlen vétkezőket, kik nem törődve hazánk közgazdasági érdekeivel és a télen-ségre kényszerült munkáskezek ezreivel, mellőzik a magyart a külföldivel szemben. Jóllehet Társulatunk alapszabályszerű feladatát, hogy elsősorban a hazai iparművészet érdekeit védje, eddig is teljesítette, de úgy érezzük, hogy a jövőben az eddiginél még hatásosabb eszközökhöz kell nyúlnia a Társulatnak, mert hazánk megőrzése, megalázása és életgyökerei jórészt elvészése ellenére még ma is akadnak magyarok, kik nem tudják, vagy nem akarják megérteni, hogyha valaha, úgy most a hazai termelés fokozása érdekében a sokszor emlegetett sacro egoismo elvét kell vallanunk és aszerint eselekednünk is, ha hazánk talpraállításának reményéről egyszersmindenkorra lemondani nem akarunk...

KÜLFÖLDI KIÁLLÍTÁSOK

Az előzőkhöz hasonlóan a lefolyt évben Társulatunk is közreműködött a magyar iparművészetnek külföldön való szereplésénél. A M. Orsz. Képzőművészeti Tanács felhívására egybegyűjtötte, elbírálta és a kiállítások rendezőségének rendelkezésére bocsátotta az 1928. évi

Gróf József fametszete.

Ékes Lajos fametszete.

Nem az egyik-másik művészeti irány támadói az el-lenségek; hiszen azzal, hogy támadnak, bebizonyítják, hogy érdekli őket a művészet. A legveszedel-mesebbek a közömbösök, akiknek minden mindegy.

Gróf József fametszete.

stockholmi, oslói és római magyar reprezentatív művészeti kiállítások, továbbá a Velencében két-évenként rendezett nemzetközi művészeti kiállítás magyar osztályának iparművészeti anyagát. Most pedig a május hó 15-én megnyíló barcelonai világkiállítás magyar osztályának iparművészeti anyagát gyűjtjük össze. A kiállítási bizottság kívánságára népművészeti kollekciónk egy részét is engedjük át a kiállításon való bemutatásra, mert a spanyolok nagy súlyt vetnek népművészetünk megismerésére. T. tagtársaink előtt nem kell bővebben kifejtenuk a magyar művészet külföldön való szereplésének fokozottabb fontosságát most, amidőn nyomós érdekek megkívánják, hogy tanujelét adjuk kulturált-ságunknak. Erre pedig a művészet nyelve a legalkalmasabb, mert azt mindenütt megértik.

ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSUNK ÉS KARÁCSONYI VÁSÁRUNK

Amióta Klebelsberg Kunó gróf vallás- és közoktatásügyi miniszterünk jóvoltából megkaptuk az Andrassy-úti ú. n. régi Műesarnok félemeleti helyiségeit, azóta ott állandó kiállítást tartunk fenn iparművészetünk újabb java munkáiból. Szívesen fogadjuk be oda minden magyar iparművésznek és művészi iparosnak munkáit, ha megfelelnek a jogos művészi követelményeknek. Helypénzt senki sem fizet, csak az eladások révén befolyt összegek után von le Társulatunk mérsékelt jutalékot a kiállítás fenntartási költségeihez való hozzájárulás címén. Karácsony előtt teljesen felrészítettük az állandó kiállítás anyagát s ezenkívül egyik nagyobb termünkben külön csoportban jelesebb iparművészeink tervezeit mutattuk be. Ezzel módot adtunk iparművészeinknek az e téren való képességüknek és munkásságuknak szélesebb körökkel való megismertetésére s egyúttal iparművészeti műhelyeinknek és vállalatainknak nyújtottunk alkalmat iparművészeink tervező tevékenységének megismerésére. Úgy a karácsonyi kiállítás, mint a vele kapcsolatos iparművészeti tervek kiállítás általános érdeklődést keltett s több egészen új név és tehetség szereplésére és egyes sikerek elérésére adott alkalmat. Általában pedig megállapíthatjuk, hogy az 1928. évi karácsonyi kiállításunk látogatottsága és anyagi eredménye — ha nem is érte el a békebeli ilyen kiállításaink forgalmát — meghaladta

Vértés Marcel fametszete.

az előző évekéit, ami elég biztató eredménynek vehető. Megemlítjük még, hogy a lefolyt nyár folyamán részt vettünk a szombathelyi országos kiállításon és karácsony előtt a miskolci gör. kath. négyesület által rendezett iparművészeti kiállításon. Mindkettő kielégítő anyagi eredménnyel járt.

JASCHIK TANITVÁNYAINAK KIÁLLÍTÁSA ÉS AZ IOKSZ-SZAL KÖZÖSEN RENDEZETT LAKÁSMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS

Közvetlenül a karácsonyi kiállítás után J a s c h i k Álmos tanárnak, a jeles grafikusnak növendékei mutatták be egyik kiállítási termükben a farsangi vonatkozású munkáikból, ú. m. plakátok, jelmezek, álareok, alkalmi díszletek stb.-ből rendezett, a maga nemében eddig páratlanul álló kiállításukat. E kiállítás is sok érdeklődőt vonzott állandó tárlatunkba, kik elismeréssel szemlélték e kiállítás munkáiban nyilvánuló, művészien megoldott vidám és szellemes ötleteket. Hosszas és beható tárgyalások nyomán megállapodtunk az IOKSZ faipari osztályának vezetőségével, hogy együttes kiállítást rendezünk a polgári viszonyoknak és a mai keresletnek megfelelő művészien megoldott olcsóbb szobaberendezésekből. Ezeknek megtervezésével jobbra kiállításainkon eddig még nem szerepelt, fiatalabb bútortervezőket bízunk meg, kik lelkesedéssel vállalkoztak megbízatásuk teljesítésére. Névszerint Fábry Pál, Flach János, Kaesz Gyula, Schalamonek Károly, Schaefer Ferenc, Tálos Gyula és ifj. Vas Béla iparművészeket. A tervek megvalósítását az IOKSZ a kötelékébe tartozó jeles bútorművesekkel végeztette s ezért reméljük, hogy e kiállítás nem csupán a művészet, hanem a berendezések megmunkálása szempontjából is méltón fog sorakozni a Társulat által régebben rendezett lakásművészeti kiállítások mellé. A kiállítás március hó 23-án nyílt meg.

SZAKVÉLEMÉNYEK

A lefolyt évben is hatóságok, vállalatok és magánosok többször fordultak Társulatunkhoz avégből, hogy iparművészeti szakkérdésekben tájékoztassuk őket. Így a többi között alkalmunk volt véleményes jelentést tenni a pénzügyminiszterhez intézett folyamodványokról, melyekben külföldön vásárolt vagy ott megrendelt iparművészeti tárgyak vámmentes behozatalára kérték a pénzügyminiszter hozzájárulását. Társulatunk minden esetben meggyőzően kimutatta, hogy az idegen országból behozott iparművészeti tárgyakkal minőségben és árban megegyezőket itthon hazai iparművésztől és műhelyektől is megkaphattak volna az illetők s ezért kérvényeik feltétlen elutasítását javasoltuk a miniszternek.

Mint hogy pedig megállapítottuk, hogy különösen sok, az egyházművészet körébe tartozó tárgyat, tehát templomi felszereléseket és kegyzsereket hozatnak be külföldről, Társulatunk a hereegprimáshoz és az érdekelt minisztériumokhoz fordult részletesen megokolt felterjesztéssel, amelyben kéri, hogy a lelkeskedő papság, a szerzetesrendek és felekezeti iskolák igazgatóinak kellő felvilágosításával elejét vegyék, sőt lehetőleg tiltsák meg jövőre a külföldi iparművészeti munkáknak a hazaiakkal szemben előnyben való részesítését.

FELTERJESZTÉS A KÉZIMUNKATANITÁS FEJLESZTÉSE ÉRDEKÉBEN

Régibb tisztelt tagtársaink bizonyára emlékeznek a hazai háziipar, valamint a leányok kézimunkatanítása fejlesztése érdekében Társulatunk részéről az illetékes minisztériumokhoz intézett, részletesen megokolt emlékiratainkról szóló jelentéseinkre. Az elsőt 1910-ben terjesztettük a vallás- és közoktatásügyi miniszter elé. Erre semmiféle választ nem kaptunk és semmiféle intézkedés nem történt. A másik, 1920-ban kelt felterjesztésünknek megvolt az az eredménye, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter ugyan széleskörű szaktanácskozást hívott egybe, mely két napon át vitatta meg Társulatunk javaslatait, de érdemleges intézkedések nem történtek azok megvalósítása végett. Az állami elemi iskoláknak 1928. december havában az Iparművészeti Múzeumban rendezett rajz- és kézimunka-kiállítása ismét alkalmat adott Társulatunknak, hogy bepillantson iskolai tanításunk e fontos részébe, sőt a tanítónőknek e téren való tevékenységébe is. Sajnálattal — de némi elégtétellel — állapíthattuk meg, hogy a leányok kézimunkatanításának reformjára, fejlesztésére és szakavatott felügyeletére és irányítására vonatkozó régibb előterjesztéseink és javaslataink nagyon időszerűek és megokoltak voltak, mert az említett

kiállításnak kézimunkái annyira kezdetlegesek, sőt részben a jóízlésbe ütközők voltak, hogy gyors és gyökeres intézkedésre van szükség, ha e téren a többi kultúrállam mögött elmaradni nem akarunk. Ezért elnökségünk, hivatkozva a régibb emlékiratainkban foglalt javaslatainkra, újabb felterjesztéssel fordult a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, melyben egyrészt rámutatott az e téren meglévő bajokra és visszasságokra, újból figyelmébe ajánlotta neki a részletesen kidolgozott és a kézimunkatanítás színvonalának emelését biztosító javaslatainkat. E beadványunkat most tárgyalják az illetékes ügyosztályok s elnökségünk reméli, hogy ezúttal a tárgyalások meghozzák a már régóta várt részünkről ajánlott intézkedéseket.

PÁLYÁZAT

Amióta az állam, a főváros és a magyar társadalom széles köréi mind komolyabban foglalkoznak az idegenforgalom emelésének nagyjelentőségű kérdésével, egyre sürgetőbbé vált a megfelelő idegenforgalmi emléktárgyakról való gondoskodás feladata is. Köztudomású, hogy nálunk — néhány tiszteletreméltó kivételtől eltekintve — a jogos művészi igényeknek megfelelő és kifogástalanul elkészített jellegzetesen magyar apróbb olyan tárgyakat, amiket hazánkban megforduló idegenek itt is keresnek — mert másutt megkapják — alig árulnak városaink boltjaiban és a hazai fürdőhelyeken. Ezért — hivatkozva a miskolci kereskedelmi és iparkamara hasonló célú előterjesztésére — a kereskedelemügyi miniszter úrhoz fordultunk azzal a kéréssel, hogy ilyen emléktárgyakra, illetve ezek terveire vagy modelljeire szóló pályázat költségére boesáson megfelelő összeget rendelkezésünkre. A miniszter úr teljesítette kérésünket és 8000 pengőt utalt ki a megjelölt célra. A pályázat ez év január hó 23-án járt le és 118 pályázótól összesen 631 pályamű érkezett be. Jobbára tervrajzok és néhány iparművészeti tárgy. A sok pályamű között kevés közvetlenül felhasználható és a célnak megfelelő terv akadt, jóllehet a tehetség és tervezői készség nyilvánult számos rajzon és tárgyon. Több új, eddig az iparművészeti tervezés terén alig ismert név került felszínre s a bírálóbizottság a legtágabb jóakarattal kiválasztott minden pályaművet, mely — ha némi módosítással is — a kitűzött célra használható volt. Egyben a pályázók feladatává tette, hogy terveik megvalósítására nézve javaslatot tegyenek, költségvetéseket adjanak be, általában pedig, hogy ellenőrizzék az azok nyomán készülő tárgyak sokszorosítását is. Gondoskodott még a bíráló-bizottság arról is, hogy közvetlen megbízást adjon egyes iparművészeknek idegenforgalmi emléktárgyak tervezésére a pályázaton beszerzett tervsorozat kiegészítése végett.

FORGÓTÓKE

A lefolyt évben a kereskedelemügyi miniszter úr 20.000 pengő kölcsönt boesátott Társulatunk

rendelkezésére azzal a cézzal, hogy a Társulat egyes iparművészeti műhelyekben megrendeléseket tehessen állandó kiállítása számára. Állandó kiállításunk tárgyai ugyanis túlnyomóan bizományi áruk. Kiállítóink készleteik egy részét nálunk helyezik el értékesítés végett s így megesik, hogy tárlatunk hiányos, mert egyik másik műipari ág nines megfelelően képviselve. Ilyen hézagok pótolhatása végett s egyben munkahelyben szenvedő érdemes művészi iparosok foglalkoztatása végett kértük és kaptuk az említett összeget forgótőkeként a miniszter úrtól. Minthogy kezdetben megfelelő tervekkel alig rendelkezünk s új tervek beszerzésére pedig fedezetünk nem volt, a miniszteri forgótőkének eddig csak egy részét használhattuk fel. Az 1928. év végéig 6117-87 pengőt fordítottunk vásárlásokra, illetve megrendelésekre, mely összegből eladások révén 835-85 pengő visszatért. A forgótőke árukészlete tehát december végén 5282-02 pengő volt s maradt újabb megrendelésekre 14.717-98 pengő. Az idegenforgalmi emléktárgyakra hirdetett pályázat révén rendelkezésünkre jutott tervek módot adtak ez évben nagyobb arányú megrendelésekre, úgyhogy ma már a forgótőkének jórészt iparművészeti tárgyak megrendelésére fordíthatjuk.

IN MEMORIAM

A lefolyt év fájdalmas rést ütött a Társulat vezetőségének sorában. Elvesztettük 1928. április 27-én sok éven át volt érdemes elnökünket, A I p á r Ignácot, akiben a Társulat áldozatkész, lelkes és munkás tagját, iparművészetünk szakavatott, bölcs irányítóját, vezérét veszítette. Ő méltán megérdemelt nagy tekintélyének, széleskörű tudásának s bátor szavának latbavetésével mindig sikraszállt,

Divéky József fametszete.

ha a Társulatért és a magyar iparművészetért küzdeni, cselekedni kellett. A legváltóságosabb évek súlyos megrázkódtatásain vezette át a Társulatot s ezzel biztosította fennállását és jövő fejlődését. Utoljára az 1925. évi május hó 26-án a Társulat 40 éves fennállása alkalmából megtartott díszközgyűlésen elnökölt. Ekkor választották őt közfeliáltással a Társulat tiszteletbeli elnökévé.

A másik halottunk dr. Bartóky József, választmányunknak és igazgatóságunknak régi, buzgó tagja. Ő rajongója volt mindennek, ami szép és nemes, és aki örökbecsű, a maguk nemében páratlan gyöngyszemekkel gazdagította a magyar irodalmat. Sok hasznos kezdés és siker fűződik a Társulatunk körében folytatott munkásságához. Ezért őt is a 40 éves fennállást ünneplő jubiláris közgyűlés a Társulat tiszteletbeli tagjává választotta. Meghalt 1923. július hó 4-én.

TAGDIJEMELÉS

Alapszabályaink szerint a választmány javaslatára a Társulat közgyűlése a rendes tagok tagsági díját 20 aranykoronára, azaz 25 pengőre emelheti fel. Nem látjuk még tagjaink túlnyomó részének gazdasági helyzetét annyira javultnak, hogy megköveztassuk a tagsági díjnak 15 pengőről 25 pengőre való emelését. Ámde viszont az is tarthatatlan, hogy a Társulat egész tagsági jövedelmét folyóiratának költségei emésszék fel. Ezért alapos megfontolás után azt a javaslatot terjesztjük a t. közgyűlés elé, hogy méltóztassék egyelőre az 1930. évre a rendes tagok évi díját 20 pengőre s ezzel arányosan az alapító tagoknak egyszersmindenkorra fizetendő díját pedig 400 pengőre emelni. Reméljük, hogy ez az év meghozza végre a gazdasági helyzet oly mértékben való javulását, hogy a jövő évben már elérhetjük a rendes tagsági díjnak a békebeli 20 aranykorona, azaz 25 pengőre való emelését s ezzel lapunk, a Magyar Iparművészet ismét eléri a háború előtti évi 10 füzetes standardját.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

Társulatunk folyóirata, a Magyar Iparművészet, a lefolyt esztendőben zárta le XXXI. évfolyamát. A füzetek számát ismét eggyel szaporíthattuk, úgyhogy összesen hat füzetet adtunk ki. Anyagi eszközeink elégtelen volta miatt ugyan még nem érthetjük el a lap békebeli terjedelmét, de tartalmának, mégpedig úgy a szövegrésznek, mint pedig a művészi illusztrációknak, színvonala már megegyezik a háború előtti évek évfolyamaiéval. A folyóirat fejlesztésére irányuló törekvésünk indít a tagsági díj emeléséről szóló javaslatunk előterjesztésére, mert

tudjuk, hogy a Magyar Iparművészetben leghatásosabb oktató és propagáló eszközét bírnak törekvéseinknek. Ezért bízunk abban, hogy tagtársaink szívesen fogadják javaslatunkat, mert hiszen a lap sűrűbb megjelenésével és tartalmának gazdagításával busás ellenértékét kapják majd a tagsági díjösszegének emelésével járó esekély különbözetnek.

TÁRSULATI TAGOK

Folyó évi március hó 4-én, amikor e jelentésünket lezártuk, volt Társulatunknak 1827 tagja. Még pedig 302 alapító (elhalt 163) és 1525 rendes tag. E kimutatásban nem szerepelnek a megszállt területeken élő tagjaink (akiket ezentúl is nyilvántartunk), sem pedig azok, kik több mint három évi tagsági díjjal tartoznak. Évközben 8 alapító és 87 új tag lépett a Társulat kötelékébe. E helyen ismét meg kell emlékeznünk egyes alapító tagoknak alapítványi összegei fölemelésének kérdéséről. Ezek az alapító tagok annak idején 200, majd pedig 400 korona összeget fizettek belépéskor. Ennek az 5%-os évi kamatja megfelelt az akkori 10, illetve 20 koronás évi rendes tagsági díjnak. A koronaérték teljes leromlása miatt ezek az összegek annyira összezsugorodtak, hogy az alapítványi összegek ma csak néhány fillért érnek, évi kamatjukat pedig a fillér századrészeivel lehet kifejezni. A pengőszámítás kötelező bevezetése óta már többször kértük az illető alapító tagjainkat, hogy vagy egészítsék ki alapítványukat a mai alapító tagsági díj összegére, azaz 300 pengőre, vagy fizessék legalább ennek az összegnek 5%-át, a mai rendes tagsági díjnak megfelelő évi 15 pengőt. Köszönettel vesszük azt is, ha alapítványukat több évi részletben fizetik be. De arra többé nem vállalkozhatunk, hogy azoknak az alapító tagoknak, kiknek alapítványa ma már csak néhány fillért ér, megküldjük drága folyóiratunkat, amikor egyetlen példány portókölsége többszöröse egy régi alapítványi összeg mai értékének.

ADOMÁNYOK

Hálás érzéssel emlékezünk meg azokról a — sajnós, nagyon kevés — lelkes és áldozatkész jóakaróinkról, kik adományaikkal támogatták Társulatunkat. Ezek élén áll a Tébe, mely 500 pengőt, az Első Magyar Ált. Biztosító Társ. 150 pengőt, a Bpesti Székesfőv. Elektromos Művek 100 pengőt, a Magyar Ált. Kőszénbánya Rt. 100 pengőt és a Moktár, mely 50 pengőt adományoztak a Társulat céljaira.

HALMOS-ALAP

Érdemes tagtársunk kisplasztikai pályázatok céljaira tett alapítványa

Ékes Lajos fametszete.

Összehasonlító kimutatás az 1928. évre előirányzott tényleges kiadások és bevételek között.

VESZTESÉG

I. EREDMÉNYSZÁMLA 1928. ÉVI DECEMBER HÓ 31-ÉN

NYERESÉG

	Előirányzat		Eredmény			Előirányzat		Eredmény		
	pengő	fill.	pengő	fill.		pengő	fill.	pengő	fill.	
I. Művészeti célokra:										
1	20.000	—	21.456	95	1	Tagsági díjak	22.000	—	21.343	66
2	1.800	—	—	—	2	Kamatok	650	—	1.799	88
3	5.000	—	4.436	86	3	Kiállítások	5.500	—	8.249	38
4	1.500	—	1.500	—	4	Kiadványok	4.400	—	5.460	46
II. Dolgoi szükségletek:										
5	800	—	747	24	5	Vegyes bevételek	10.000	—	4.527	78
6	600	—	1.003	24	6	Államsegélyek:	—	—	—	—
7	2.000	—	2.446	74		a) vallás- és közoktatásügyi minisztérium	1.600	—	1.600	—
8	400	—	477	34		b) kereskedelemügyi minisztérium	3.000	—	2.985	—
9	2.400	—	—	—	7	A főváros segélye	1.500	—	1.200	—
III. Személyzet:										
10	15.500	—	15.056	69	8	Adományok	2.300	—	1.100	—
11	650	—	675	81		Költségvetési hiány	11.613	—	11.647	71
IV. Nyugdíjlatapjárulék:										
Veszteségáthozat az 1927 évről					Veszteség 1925-ben ... 7.103,69					
					» 1926-ban ... 3.573,40					
					» 1927-ben ... 1.195,91					
					Nyeresség 1928-ban ... 225,29					
					<u>11.647,71</u>					
			62.763		—		62.763		59.913	
			87		—		—		87	

Budapest, 1928. december 31-én.

Ascher Kálmán s. k.
pénztáros

Györgyi Kálmán s. k.
igazgató

Csák István s. k.
ellenőr

Megvizsgálták és rendben találták a közgyűlés által kiküldött számvizsgálók:

Dr. Naményi Ernő s. k.

Pongrácz János s. k.

Dr. Szőnyi László s. k.

	Egyenként		Összesen			Egyenként		Összesen	
	pengő	fill.	pengő	fill.		pengő	fill.	pengő	fill.
1 Pénzkészlet			877	08	1 Tőkealapítvány			13.512	45
2 Értékpapírok*			2.217	16	2 Kereskedelemügyi miniszter kölcsöne			20.000	—
3 Folyószámlán			26.444	85	3 Előre befizetett tagdíjak			814	20
4 Takarékbetét			4.290	85	4 Hitelezők*			15.426	37
5 Gyűjtemények			8.519	50	5 Halmos-alap			1.249	99
6 Leltári ingók			—	57	6 Nyugdíjalap			2.994	71
Veszteség 1925-ben 7.103·69									
» 1926-ban 3.573·40									
» 1927-ben 1.195·91	11.873	—							
Nyereség 1928-ban	225	29	11.647	71					
			53.997	72				53.997	72

* 120.400 korona névértékű hadikölcsön
418 pengő 36 fillérel szerepel

* Társulat tartozása R.-T.-nak
1927-ről 1.880·02
1928-ról 2.300—
4.180·02
Átutók 9.043·73
Áruszámlán kiállítóknak 2.202·62
15.426·37

Budapest, 1928. december 31-én.

Ascher Kálmán s. k.
pénztáros

Györgyi Kálmán s. k.
igazgató

Csák István s. k.
ellenőr

Megvizsgálták és rendben találták a közgyűlés által kiküldött számvizsgálók:

Dr. Naményi Ernő s. k.

Pongrácz János s. k.

Dr. Szőnyi László s. k.

KIADÁS

III. ELŐIRÁNYZAT 1929. ÉVRE

BEVÉTEL

	Pengő		fill.		Pengő		fill.
I. Művészeti célokra:							
1 Magyar Iparművészet	22.000	—		1 Tagsági díjakból	21.300	—	
2 Pályázatok, tervek, minták	8.000	—		2 Kamatok	800	—	
3 Kiállítások	5.000	—		3 Kiállítások	5.500	—	
4 Kiküldetések, jutalmak	1.500	—		4 Kiadványok	6.000	—	
				5 Vegyesek	10.000	—	
II. Dolgoi kiadások:							
5 Iroda	800	—		6 Államsegélyek:			
6 Nyomatványok	800	—		a) vallás- és közokt. minisztérium	1.600	—	
7 Vegyesek	2.800	—		b) kereskedelemügyi minisztérium	3.000	—	
8 Jutalékok (tagdíjbeszedés)	500	—		7 Főváros segélye	1.200	—	
9 Előre nem látott kiadások	3.000	—		8 Adományok	1.000	—	
				Költségvetési hiány	22.447	71	
III. Személyi kiadások:							
10 Fizetések, lakpénzek, nyugdíjak	15.500	—					
11 Adók és biztosítási járulékok	1.000	—					
IV. Nyugdíjalapra:							
			300				
Veszteségáthozat 1925-ről	7.103·69						
» 1926-ról	3.573·40						
» 1927-ről	1.195·91						
	11.873—						
Nyereség 1928-ról	225·29	11.647	71				
		72.847	71				
					72.847	71	

a lefolyt évben elért kamatjövedelem révén 1250 pengőre emelkedett. Az alapítványt tevő kívánóságára egyelőre még tovább kamatoztatjuk az alapítványi összeget.

EREDMÉNYSZÁMLA

Ha az 1928. évi gazdálkodásunkat összehasonlítjuk az előző évekével, némi javulást állapíthatunk meg. Összes bevételünk ugyanis 48.266·16 pengő, összes kiadásunk pedig 48.040·87 pengő volt, ennélfogva a kezelési felesleg összege tehát 225·29 pengő. Hogy ennek ellenére zárószámadásunk 11.647·71 pengő hiányt mutat ki, ennek az az oka, hogy az előző három év, azaz az 1925. esztendő 7103·69, az 1926. esztendő 3573·40, az 1927. esztendő 1195·51, összesen 11.872·60 pengő hiánnyal zárult. Ezt a hiányt át kellett vinnünk az 1928. évre is. Az 1928. évi előirányzatban ez az összeg teherként szerepelt s ezért a legtakarékosabb gazdálkodás mellett sem tudtuk azt egészen eltüntetni s be kellett érniünk a 225·29 pengővel való esökkenésével.

MÉRLEGSZÁMLA

1927. évi mérlegszámlánkhoz képest a lefolyt évi mérlegünk egyes tételei javunkra változtak. A tőke-alapítvány 9637 pengőről 13.512·45 pengőre emelkedett, a gyűjtemények értéke pedig 3227·48-ról 8519·50 pengőre növekedett. Sajnos, a Társulat 120.400 aranykoronás hadikölcsön-kötvényeinek értékét az 1928. évi XII. 31-iki árfolyam szerint, még most is csak 418·36 pengővel számíthattuk.

ELŐIRÁNYZAT

Ha az 1929. évi előirányzat kiadási tételeit az 1928. évi megfelelő tételei szerint szabnók meg, akkor a kiadások 40.040·87 pengő összegével szemben a várható bevételek 50.400— pengő összege 10.359·43 pengő felesleget adna, ha nem kellene

számolnunk az 1925—28. évekről áthozott 11.647·71 pengős kezelési hiánnyal. Ez az előbbi feltételek mellett 1287·27 pengőre esökkenne. Ámde emelünk kellett egyes kiadási tételeket, és pedig éppen azokat, amelyek a Társulat művészi irányú és propagatív munkásságának fokozása érdekében elkerülhetetlenek voltak. Ez okból az 1929. évi kiadásokat 61.200 pengőben állapítottuk meg, ehhez hozzájárul még az előző évekről áthozott hiány, azaz 11.647·71 pengő, összesen tehát 72.847·71 pengő kiadással szemben csak 50.400 pengő előrelátható fedezetet tudunk kimutatni s ezért 22.447·71 pengő hiánnyal kell számolnunk. Bár ez a megállapítás kedvezőnek egyáltalán nem mondható, mégis bizalommal tekintünk ezévi gazdálkodásunk elé. Számítunk pedig az elég pesszimiztikusan megállapított egyes bevételi tételek összegének emelkedésére s arra, hogy a kormányzati helyekről a Társulat állami támogatásának fokozására ismételt tettei ígéretük végre valóra válnak.

VÁLASZTÁSOK

Alapszabályaink rendelkezése szerint a jelen közgyűlésen lejár Szablya Frischauf Ferenc alelnök, valamint az 1926-ban három évre szóló 15 választmányi tag meghívása. Ez utóbbiak a következők: a) tervezők: Helbing Ferenc, Lakatos Artúr, Maróti Géza, Menyhért Miklós, Meyer Antal; b) műiparosok: Fiseher Zsigmond, Hosszú István, Majoros Károly, Schöber József, Szabó Rezső; e) műbarátok: dr. Bartóky József J., Gaul Károly, Glück Frigyes, Herbert Viktor, Végh Gyula. E közgyűlés feladata, hogy a megüresedett tisztségeket választással töltsen be.

Végül jelentjük, hogy az 1928. évi közgyűlésen megválasztott számvizsgálók számadásainkat megvizsgálták és teljesen rendben találták. Ez alapon kérjük a t. Közgyűlést, hogy az 1928. évre adja meg a felmentést.

A választmány.

Ha a művészeti anarchia oly általános és a művészi nevelés oly kilátástalan volna, amint azt egyes írók állítják, akkor hogyan van az, hogy sok elfogulatlan embernek tétele bizonyos dolgokról és művészi kérdésekről annyira megegyezik. Honnan ered a kiváló művészi alkotás szemléletében való közös öröm és gyönyörűség, amire sok példát mutat a művészettörténetnek minden korszaka éppúgy, mint ahogy egészen ellentétes körök sokszor megegyezően tiltakoznak valamely művészietlen terv megvalósítása ellen.

*

Ami »divatos«, nem mindig jóízű, jöllehet a him- és nőnemű divatbábok ennek az ellenkezőjét állítják. Az úgynevezett

Nouveauté-k a hebehurgyan alkotó industria-korszaknak jellemző termékei. Ezeket sokkal felületesebben tervezik meg, semhogy kibírnák a komoly kritikát.

A divat nem törekszik jóra, tartósan helytállóra, célszerűre, sem a szépre, a fő az, hogy más legyen, mint amilyen előbb volt.